

„თეზის“ რედაქციისათვის

განგებულად გთხოვთ იხილოთ იმის შესახებ, რომ დაგეგმილია თქვენს გაზეთში გამოაქვეყნდეს

აგაგის მოგზაურობა რაჭა-ლეჩხუმში,

განგებულად გთხოვთ იხილოთ იმის შესახებ, რომ დაგეგმილია თქვენს გაზეთში გამოაქვეყნდეს

სამგლოვანო ბარათები.

ეს არის შეგიძლიათ, რომ ციმბირში გარდაცვლილი გიგა ჯუღელი. არ გვინდა დაგიგეგმიოთ, რომ შარშან ჩვენთან სოფელი, ჩვენი გამაზნებელი, სიცოცხლითა და იმდენი სიყვარულით ამაზრზეოდა უფროდ ხელიდან გამოგვეცალა. გულ-დათუთქულებს რა დაგვარჩენია იმის მეტი, რომ წყევლა-კრულვა უძღვნიათ მის განაღდებულ გარემოებას, მწარედ გლოვით და ჩვენი ცრემლი შეუერთათ მის უმეტესი მოხუცი მამის, და ძმის და მეგობართა ცრემლს. ჩვენი ჰეროფანსო, ტუბილი და წყნარო გიგა! შენი ხსენება ამოუშლელი იქნება შენებარე უფლოდ დასჯილ ამაზრზეობის გულში, რომელთა ერთად ზნედი ცხარეკლერულში შენ რამდენიმე წელი აუტანელ კაპანს ეწოდება.

ქუთაისის საგუბერნიო ციხის ტუხარები.

თავიდან დამა დაუღალავი, გაუტეხელი, დაუფიქრარი მგობრის, ცოცხალ-თა საფლავში დამგობრებული გიგა ჯუღელის უღრმო გარდაცვალებამ.

განსვენებული ცოცხალთა საფლავში-იც არ ისვენებდა, ხუთი წლის განმავლობაში დაუღალავად-ქედ მოუხრებლად განაგრძობდა ერთხელ დაწყებულ მუშაობას.

ჰეროფანსო მგობრარო! შენ მოკვდი, მაგრამ არ მოკვდებოდა საქმე შენი...

არა გვაყვას მეგობარი, რომლის კალამი არა ერთხელ გამოუთქვამს მშრომელ ხალხის სულისკეთება... ახლა მანაც დაისვენე, ჰეროფანსო მგობრარო.

ალაბონ კილასონია.

აგაგის სიტყვა წინამძღვარიანთ-კარის დღესასწაულზე წარმოთქმული.

ბატონო ილია!

მას შემდეგ, რაც აქ წარმოთქვა, თქვენ შესახებ რა რა მოვისმინებ, მე აღარა დამჩნებია და სათქმელი მით უფრო, რომ მოხუცებულს ენაც აღარ მგობრებდა. მაგრამ მაინც ევლარ მომიტყენია, რომ გულში ნადები არ გაგიმღავნო. სასწაულებო ბევრი გვაქვს: საჭლო გინა-რიბი, საგაფო გინა-რიბი, სხვა და სხვა ნაირი სკოლები. ესაა კიდევ უმაღლესი სასწაულებო გვარდებიან, მაგრამ ვერც ერთი მათგანი ასე ვერ გვხიბლავს ჩვენ, ქართველებს, როგორც ეს შენი პატარა სკოლა... ამის მიზეზი უმეტესობას ესმის და მეც აქ არ ჩამოვსოვლი. მხოლოდ ვიტყვი: შენი სკოლა მიტოვების ჩვენთვის საყვარელი, რომ ძველი „ქვე-კუთხედი“ არა აქვს ამოგდებული და სახელოვან საფუძვლზე სდგას. იყო დრო, რომ ჩვენ ორივე ახალგაზრდა ერთხელ მეგობრულად ვიცნობდით. მაშინ მე გამოვლოდი შენგან საგულსხმო რამ საეროვნოს და ამა კიდევ მოვეწაურ. ზედწერილი ვარ, რომ დროა მოხუცებული, მოხუცებულს გილოცავ ოცდაათი წლის იუბილეს.

აგაგი.

თბილისის გუბერნიის მარშლის თ. გ. კონსტანტინე აბახაძის სიტყვა.

29 ენკენისთვის წარმოთქმული ს. წინამძღვარიანთ-კარში.

საგუბერნიო საზოგადოებამ! ორიოდე სიტყვით მინდა მოგმართოთ ამ ზედწერილს. დედამიწის ზურგი ქვეწიერი-საზე მხოლოდ ერთადერთია. რაც დე-რის გაუჩენია, არც პატარავდება, მა-გრამ არც იზრდება! დაუთვალავი საუკუ-ნოებია, რაც ხალხი დედამიწის ქანქა-რისავეთ გარს შემოხვევია; ცხოვრობს და მრავლდება. ერთი თუ კვდება, ხუთი იბადება; მრავლდება ისე, რომ მალე ტუ-ვა აღარ იქნება. მიწა კი არ იქნება, განეჭვ არ იწევა. და ამ სწორედ ამ მო-ღუნას უნდა გაუწიოთ ანგარიში; აი სწორედ ამ ცხოვრების მხარეს უნდა ცი-ხესივით გამაგრება.

თუ ამაღლის პატარა ნაჭერი მიწისა ერთ ოჯახს ინახავდა, ამას იქით ორი და სამი ოჯახი უნდა შეინახოს. მეორე მხრივ, ისე მედგრა უნდა მოეცოდეს თქვენი ფეხი მიწა-წყალს, რომ ვერავინ შესძლოს თქვენი წილკა. ჩვენი თავი ჩვენი სახელი, ჩვენი მამული ჩვენვე უნ-და შევინახოთ.

ოფლით მორწყული უნდა გადასცეთ თქვენი შთამავლობას! თქვენ შეიღებს შესძინათ ცოდნა, ღრმად ჩაუფრთხი-თ მამულისა და თანამოქმის სიყვარული.

და გულის ფიცარზე ათავსეთ: „შრომა, შრომა, და კიდევ შრომა!“

ლ. ბოცვაძე

ლ. გ. ბოცვაძე.

(მისა 25 წლის მუშაობის გამო სახელ-გაგია ასპანტეზი).

წელს ენკენისთვის 1 შესრულდა ოც-და ხუთი წელიწადი, რაც საუდგოვო ასპანტეზზე გამოვიდა ბ-ნი ლ. ბოცვაძე. მან კუბის დასრულება დასრულა სკოლაში 1888 წ. და იმავე წელს ენკენისთვის პირველიდან დაიწყო სამსა-ხური პირველად სოფლის სკოლაში სოფ. წყალტუბოში, სამი წლის შემდეგ გადა-ყვანილ იქნა წინამძღვარიანთ-კარის სამეურნეო სკოლაში. აქ მხოლოდ ერ-თი წელიწადი იმსახურა და შემდეგ ქ. შ. წერაქიძის საზოგადოების გამოცხად-დაცა სრული 14 წელიწადი. ეს დრო მასწავლებლად, სადაც ბ-ნი ბოცვაძე დაჰყო სრული 14 წელიწადი. ეს დრო მასწავლებლად, სადაც ბ-ნი ბოცვაძე დაჰყო სრული 14 წელიწადი. ეს დრო მასწავლებლად, სადაც ბ-ნი ბოცვაძე დაჰყო სრული 14 წელიწადი.

ბ-ნი ბოცვაძე საუდგოვო ასპარე-ზზე გამოსვლის დღიდან ბ-ნი ბოცვაძე იღებდა მონაწილეობას, როგორც ქართულს, ისე რუსულ მწერლობაშია, იგი თანა-მშრომლობდა გაზეთ „ფრანკიზა“ „ცნო-ბის ფურცელში“ „მოამბეში“ „ნაქალ-დუბი“ ზაგაერ ივრეკულის და კახაბერის ფსევდონიმით. ხშირად ბეჭდვდა პედაგო-გიურ წერილებს ქურონ „მწერსაში“ რომე-ლიც გამოდიოდა ცნობილ დეკანოზის დ. ლამაზის რედაქტორობით რუ-სულ ჟურნალ გაზეთში თანამშრომ-ობდა გაზეთ „უბნებში“, შემდეგ „ტე-რეში“ „ნოვოროსიისკი“ „პეტე-რბურგის გაზეთი“ „რუსეთში“ სადაც ათავსებდა წერილებს საქართველოში სწავლა განათლების უწყსიერა დაუწე-ბის შესახებ. ჟურნალ აგვისტო ვოსკი-ტინში* დასტავდა გრცელი წერილი „მუდგუჯი“ მეოთხედი შესახებ საქარე-ლოში. ეს წერილი რედაქციამ ცალკე წიგნად გამოცა. ბ-ნი ბოცვაძის ქა-რთულარუსულ სხვა და სხვა ნაწერებს უფრო პედაგოგიური ხასიათი აქვს.

ამ ექვსი წლის წინანდ მან დაარსა ქა-რთული სამეცნიერო პედაგოგიური და სალიტერატურა ჟურნალი „განათლება“, რომლის რედაქტორი და გამომცემელი არის დღესაც ავითონ. ბ-ნი ბოცვაძის არა ერთხელ უმოგზაუ-რნია რუსეთში და უცხოეთში იქარე-სკოლებისა და სწავლა-აღზრდის საქმის შესახებ. თავის შთაბეჭდილებას იგი ყოველთვის უზარმაზარ მეთხვედებს ჟუ-რნალ გაზეთების საშუალებით.

თბილისის ქართულ გიმნაზიის მასწა-ვლებზე, სადაც ბ-ნი ბოცვაძე დღეს ქართულ ენის მასწავლებლად არის, გა-დასწავრეს ამ მადელ ხანში იდგასწავ-ლელთა თაგანთა ამაზრზეობა ბ-ნი ბოცვა-ძის ოცდა ხუ-ი წლის სამსახურის შეს-რულება საუდგოვო ასპანტეზზე.

ლ. ბოცვაძემ დამსახურა დიდი ყუ-რადღება როგორც ჩვენი საზოგადოებ-ის, ისე მოწაფეებისა. იგი საუკეთესო ჰუმანისტ-პედაგოგია და ამავე დროს მე-დარი მებრძოლი ეროვნული სკოლის ინტერესებისათვის. განსვენებულ იაკობ გოგებაშვილის შემდეგ მას ჩაბარეს ცნო-ბილ სახელმძღვანელობის რედაქტორო-ბა. ამ ძნელ საქმეს ღირსეულად ასრუ-ლებს იგი. როდესაც კი ჩვენს გამოჩე-ნილ განსვენებულ პედაგოგს დასტავ-ბოდა დახმარება ნაკისრ საქმეში, ის ყო-ველთვის მიპასუხავდა ხოლმე ლ. ბოც-ვაძეს, არც სცდებოდა. იგი მართლაც ღი-რსეული მეგობარი იაკობ გოგებაშვი-ლის მიერ დატოვებული საქმისა.

მაშ, ვისურვით მას დღევანდლობა და ნაყოფიერი მუშაობა მის საყვარელ სამ-შელოდ ერთს სასარგებლოდ.

წინამძღვარიანთ-კარში.

29 ენკენისთვის მრავალი დღეუბათი გეგმარა ეტლებით იმ სოფლისკენ, რომელიც უკედევ ჰყო ილია წინამძღ-ვარშვილის საოცარმა მწერობამ.

საამურს, თანაც უჩვეულო სურათის წარმოადგენდა წინამძღვარიანთ-კარისა-კენ მიმავალი გზა, რომელზედაც მრავ-ალი ეტლი მიეძინებოდა.

წინამძღვარს, საგურამოსა და თვით წი-ნამძღვარიანთ-კარში გადიხადეს პანა-შვილი ილია კავკასიისა, დიმიტრი სტა-როვსკისა და ილია წინამძღვარიანთ-კარის მუდღის (არლუთინისკის ასულის) ოლღასი, რომელთაც დიდი დეაწლი მიუღებოდათ სკოლის დაარსებისაში.

დღესასწაულს დაესწრნ მრავალი ოფი-ციალური პირი. წარმოთქმულ სიტყვა-თა შორის აღსანიშნავია: **ქართულად** წარმოთქმულდები: გიგანტური, თბ. გუბერნიის წინამძღვარიანთ თავ. კონსტან-ტინე აბახაძის, (ორივე დღეს იბეჭდება) მწერალ-ქალის ეკატ. გიგანტის მით მისსადა თვითმართვლობას და უსურვა წარმატება „საქართველოს მწვენიერ კუ-თხის ინტერესების ერთგულ დარაჯს“. გაუფრთხილ აგრეთვე დებმა იგ. მეს-ხიაშვილის (პარალისის დროს), სენა-ტორ ვიტაცისა, გუბერნატორ ჩერნი-აესკისა და ლ. ხატისკისა.

მხოლოდ მალე შესწავრეს, რადგა-ნაც კარი ამოვარდა. უკანასკნელად სიტყვის წაკითხვა მოასწარ გიგანტის წარ-მოამდგენელმა. ერთმა რაქველმა გიგანტ-მა გიგანტმა მირათე ილია წინამძღვარი-შვილის თავის-მიერ გაკეთებული ჯიხი და შესაფერი სიტყვა წარმოსთქვა.

შემდეგ გაიმართა ნაღები მუზემ ქვეშ. დღესასწაულზე იყვნენ ბევრი სკოლის ნამეგობრდანიც, სხვათა შორის მცხე-თის და საგურამოს მასახლობლები ბარტო-ლევიშვილი და გულბათიშვილი, რომ-ელნიც დღესასწაულის მოწაფეობაში იღე-ბდნ მონაწილეობას.

მართალია, დღესასწაულს უამინდო-ბამ ძალიან შეუშალა ხელი მაგრამ მაინც მან ისე ვერ ჩაიბარა, როგორც მოსა-ლოდნელი იყო. გამმართვლენი უნდა ცდილიყვნენ მისთვის მიეცათ სხვა ერ-ფერი. უნდა ჰყოლოდათ სხეში მარტო-მოლოდის საზოგადოება, უზოვერსად გულ-ხობა, თორემ დღესასწაულის მარტო ოფიციალურ გადახდისათვის არ ღირდა სოფელში წასვლა. ეს უფრო კარგად აქაც მოხერხდებოდა.

ამასვე მოელოდნ ქუთაისიდან და სხვა ადგილებიდან მოსული დღეუბათი-ანთა შორის შეგინწნათ თავ. პეტრე წუ-ლუკიძე, ქუთ. თავდასწანურების და იქა-ურ სამეურნეო საზოგადოების წარმომ-დგენელი და გრ. ლაღიძე, ახალგაზრდა ჟურნალისტი.

ამ დღეს დამსწრეებმა განიცადეს რამ-დენიმე საამური წამი. ცისამოვანთ ხილ-ვა თვით დიდებულთ საქმის ნაყოფისა და სახელოვან მოხუცისა, რომელსაც სასიამოვნო აღლევება ეტყობოდა. მეტად ამაღლებული იყო ის წამი, როდესაც გიგანტი აგაგი გადახვია მას. ყველანი ტაშს უკრავდნ, მათ შორის გიგანტებიც. მაგრამ ამ დღეს ყველაზე მეტად თავი ისახელა თბილ. გუბ. მარშალმა კონსტ. აბახაშმა, რომელმაც თავის სიტყვა დი-დის ექსპრესიით წარმოსთქვა. გიგანტის სახეზე დიდი თანაგრძნობა იხატებოდა. სამართლიანდ შენიშნეს იქ: 30 წლის წინანდ სკოლის გახსნის დროს თავის სიტყვით მოგვხიბლა მისმა დიდმა ბიძა-ილიამაო, ახლა კი 30 წლის შემდეგ მისმა ღირსეულმა დისწულმაო. მარ-თლაც საზოგადოებას ისე მოეწონა ქ. აბახაშის სიტყვა, რომ მადლობა გადაუხა-და იქვე ბევრმა. რამდენიმე პირი თბი-ლისში სახლშიაც ეწვია ქ. აბახაშს მად-ლობის სათქმელად და სთხოვა თავის სატყვა ჩვენის გაზეთში მოყვანილი სიტ-ყვა პირდაპირ მის ხელნაწერიდან არის დაბეჭდილი.

დამსწრე.

ახალი აბახაძე.

იბეჭდება „ვეფხისტყაოსნის“ მე-21-გამოცემა ი. აბახაძის რედაქტორო-ბით: წიგნს, წინასიტყვაობის სახით, დაერთვის გამოკვლევა და ვრცელი ლექსიკონი. ტექსტი შეჯერებული იქ-ნება საუკეთესო ხელნაწერზე.

რედაქცია ეცდება წიგნს დაემაყო-ფილოს, როგორც მეცნიერული ინტე-რესი, ისე პრაქტიკული საქიროება და მისწავლის საზოგადოებასა და სკოლებს საუკეთესო სახელმძღვანელო ჩვენის სა-თაყვანებელი მგონის შესასწავლად.

თბილისის მოვიდა ჩვენი დღეუბათი ვარაზი გელოვანი. დაჰყო აქ რამდენ-საზე დღეს, შეჭრიბა საქირო მასალა და შემდეგ გაემგზავრა ქუთაისის გუბერნი-ისკენ, სადაც იმგზავრებს შიშხილო-ბის შესახებ მასალის შესაკრებად. რა-გორც გადმოგვცა, იგი აპირებს ამ მოკ-ლე ხანში თავის წარმოთქმულ სიტყვა-თა კრებულის გამოცემის ქართულ ენა-ზე.

გუშინ დასაფლავეს კუკიის სასაფლა-ოზე. ნახ. ვეპ. თანამშევერეზე კარა-მანის-ძე ყანელი. განსვენებული მეტად კეთილი, პატიოსანი და გრძნობიერი ამაზრზეო იყო. მოძრაობის დროს დაია-რებოდა სოფლად და აცნობდა გლეხო-ბას მომხდარ ცვლილების მნიშვნელობას. მისმა სიკვდილმა (პლევრისგან გარ-დაცვალა) ბევრს გული დასწავტა.

ბათუმის საქალაქო თვითმართვლო-ბამ 1 ოქტომბრის გადიხად 25 წლის, არსებობის დღესასწაული. 25 წლის სამსახური შეუსრულდათ აგრეთვე საბჭოს მდიანს იგ. მესხს და ბუგალტერ ჩხა-ტარაიშვილს. ჩვენი რედაქცია დღეშეშით მისსადა თვითმართვლობას და უსურვა წარმატება „საქართველოს მწვენიერ კუ-თხის ინტერესების ერთგულ დარაჯს“. გაუფრთხილ აგრეთვე დებმა იგ. მეს-ხიაშვილის (პარალისის დროს), სენა-ტორ ვიტაცისა, გუბერნატორ ჩერნი-აესკისა და ლ. ხატისკისა.

ქ. დორაბაძენ გვწერენ, რომ იქაურ უნივერსიტეტის სტუდენტი სვიმონ ბა-ლუაშვილი (ახალგაზრდა მწერალი კიკნა-ფშაველი) საშინელ მღვდლმარტოობაში ნიჭიერების მხრით. ნუ თუ არ აღმოჩნ-დება ისეთი პირი ან დაწესებულება, რომ-ელნიც უნებართვო ვლად ჩასთვლის თავ-ის თაჟს სტუდენტი დაუწინაშის დიმი-ხელი შეუწყოს მას სწავლის დამთავრე-ბაში, რომ შემდეგში სარგებლობა მოუ-ტანოს სამშობლო ქვეყანას.

გამოვიდა ბ. ნარბიძის საყურადღებო წიგნი „ნაციონალური კითხვა ჩვენში“. ეს ის ფელეტონებია, რომელიც გაზ. „განათლება“ იბეჭდებოდა. წიგნი ღირს ერთ აბახად.

გუშინ 50 წლის დღესასწაულის გამო ჩვენმა რედაქციამ გაუგზავნა მისკოვის გაზეთს „რუსეთი ველმოსტის“ შემდეგი შინაარსის მისკოვი დღეშეშით: „ქართულ გაზეთს“ თქმისა რედაქცია გულბათი-საღამს უძღვნის მსოფიან თანამომეს, გამოჩენილ ჰუმანისტების საუკეთესო აღთქმის დამცველს, უფლებიერ რუსე-თისათვის მედგარ მებრძოლს, დამავრუ-ლოვებელთა მეგობარს, დღეს რუსეთის ქვეყნის იმ საუკეთესო შიშხილს, ცხოვ-რების მოძღვრთ, რომელთაც შეჭანეს პატიოსანი, დამოუკიდებელი და კეთილ-მეტყველი.

შობილი ორგანო საზოგადოებრივი ცხოვრებისა. ჩვენი გაზეთის მორავ ნომერში მეთაური წერილი რუსულ პრესის დი-დებულ დღესასწაულისათვის არის მიძ-ღენილი“.

მინისტრი თუ მესტერე?

(ბ-ნი გოტე დოდაშვილის ლექსები შესახებ შოთა რუსთაველისა.)

უკდავი შოთა რუსთაველი არ საქი-როებს არავის ქება-დიდებას. ვინც რა უნდა სთქვას, იგი მაინც დიდებულია და დიდებული. მან შეჭმნა ისეთი ხელოსნელ საგონებანი მარგალიტი, რომელმაც თა-ვისი შემქმნელი მხარა და მხარ წამოუყენა ქვეყნის გენიოსების სიტყვა-კაზმულ მწე-როლობისსა, სადა დასახელებენ ჰომიროსს, დანტეს, შექსპირს, იქ შოთა რუსთავე-ლის ხსენება ვერავის გაუწილებს ჯერ ჩვენში და მოვა დრო, როდესაც ამ გვა-რი შეთანასწორება არ გაუკვირდებათ თვით მოფილარი მსაჯულებსაც. ასეთი ადგილი დუშხადა გვეფხის ტყაოსანმა მის შესანიშნავს ავტორს. ქართველი ხალხიც საერთოდ პატივს მცემელი და მადლიერი თავის გენიოსისა, მისი სიყვარული ძეა-ლსა და რბილში გამაჯდარი აქვს ყველა ჩვენს თანამემამულეს. ამიტომ დიდ ნა-კლათ უნდა ჩავთვალოთ ის გარემოება, რომ თვით გვეფხის ტყაოსანის“ ავტო-რის ვინაობაზედ ჩვენ თითქმის არავერი ვიცით, გარდა თითო-ორიოდა ანგლო-ტისა, რომელთა ისტორიული სინამდგი-ლე დიდათ საუკეთესო. მართალია, ასეთსა-ვე ბედს განიცდიან მისნი თანასწორნი და ტოლ-ამხანაგნი, როგორიც არიან ჰომიროსი და შექსპირი, მაგრამ ამათ შესა-ხებ არსებობს მაინც ათასი სხვადასხვა გამა-კვლევანი, გასაქურებულნი მეცნიერთა საზოგადოებანი, რომელნიც ცდილობენ გამოიძიონ ყოველივე წყლილი შესახებ ამ გენიოსებისა და მოყვანილ შუქი მათს პიროვნებასა და კერძო ცხოვრებას. ამ მხრივ ძალიან ცოტა რამ გავცემულა შესახებ ჩვენის ქვეყნის დიდებულ და შ-მეგებისა, შესახებ შოთა რუსთაველისა.

მიზეზიც ეს იყო, რომ კვირას 22 სე-ქტემბრს, მე და ჩემთან ორიოდე სხვაც გვსაქრებელი მივესწარიხლოდით ზუგდი-დის სახლში სახლობდისსა, სადაც იყო დანიშნული ლექცია ბ-ნი კ. ი. დოდაშ-ვილისა მასზედ თუ როგორა კითხულო-ბდნენ გვეფხის ტყაოსანსა“ უწინდელ დროში. გვემინოდა, ვი თუ დიდიმეტი დაიტაცონ და ჩვენ უადგილოთ დავიჩე-თი. მივედი ზუგდიდის სახლ-ში და მისივე დავიჩედი, რომ ჩვენი შიში სრულდებოდა უწინადაც კოფილიო. მწვენიერი მზიანი დღე გახლდათ და ამა ქართველი საზოგადოება როგორ დაანე-ბდება თავს გოლგოთისსა პრასპეტსა და ამ მიხედის ქუჩას რაღაც ლექციის გუ-ლისათვის, რაზედაც და ვიზდაც უნდა ყოფილიყო ეს ლექცია! მერე ისიც, ვი-ნა კითხულობდათ ამ ლექციის იმნივე გა-შვილებული ადამიანი მაინც რომ ყოფი-ლიყო, კიდევ ჰოა—თუ არა და, გიგანტ-მორცხე და უწინარი კოტე დოდაშვი-ლი ამა ამას რა უნდა ეთქვა ისეთი, რომ იმის გულისთვის ქართველ ქალსა და კაცს, სასიერნოთ გამოწყობილთ, ლექცია ან კი გააბნელებოდა!

ნახევარ საათი ზედ-მეტრ გოლოდა პა-ტივცემელი ლექტორი ხალხსა, მაგრამ ამოათ. ბოლოს გულმანტყმმა დიწყო ლექცია სამოკიდებ მსმენელთა წინაშე. ლექციამ გასტყა სულ ერთ საათადღე. მაგრამ უნდა მოგახსენოთ, რომ ამისთანა ტკბილი საათი იშვიათად გამიტარებია ჩემს სიცოცხლეში. წრფელი გულით მე-ცდიხდა ის საზოგადოება, რომელიც ამ დროს სტეკნიდა თბილისის ბულვარებსა უბინოთ, მარტო მტრის თვლის და-საყენებლად, გადიოდა-გამოდიოდა წინა და უკანა...

მართლაც, რა საათი იყო! მარტოვითა და მკაფიოთ გვიჩნდა თავმდაბლობა და მორცხვა ლექტორმა ქართული ლექსითა წყობილობა, დავიხატა სხვადასხვა ისტო-რიული ხანა ჩვენის პოეზიისა და ბო-ლოს შეჩერდა გვეფხის ტყაოსანზედ“ რუსთაველის ლექსი შიშხილითა, თვი-თონ რუსთაველიც ამოიბას.

მოშირე არა ჰქონია, თუ სადმე სთქვა ერთი ორი; თავი ყოლა ნუ ჰგონია, მელტყვითა კარათა სწორი... ბ-ნი დოდაშვილი ჩაჰყვირებია ამ სი-ტყვებს, რომელნიც აშკარათა მოწაფე-რითაგანი. დღესაც მოიძებნებიან ჩვენში აქა-იქ მოშირენი, რომელნიც დიდათ სხვა და სხვა ობაში და ათიოგენ ხალხს თავიანთ სტერიითა და ღვქსების მერითი უწინ კი თითქმის ყველა თავადიშვილსა და აზნაურს ჰყავდა თორიე საკუთარი მესტერე-მოშირე. რაღა ეთქმა უნდა, რომ ქართველ მეფეთა სახალხო მსო-ფლიოთი მშობი გუნდი ამისთანა მელე-

ქსეთა, როგორც ვეროპის ხელმწიფეთა სასახლეში იყვნენ გუნდნი აგრეთვე დიდი მენესტრელებისა, რომელნიც იმ დროს სათავეში უდგნენ ევროპულ პოეზიასა და ამის გამო დიდ პატივს სცემდა მათ ხალხი, უმეტესად, ასეთივე პატრები იყვნენ ჩვენი მესტრებიც, რადგან იგი-ნი პოეზიასთან ერთად ემსახურებოდნენ მუსიკასაც, პოეზია და მუსიკა ხომ შედგენენ ხალხის სულსა და გულს, წმიდითაა წმინდას. უდიდესი წარმომადგენელი ამ წმიდითაა წმინდისა იყო შოთა რუსთაველი, თამარ მეფის დროს. მაშასადამე, მისი „ვეფხისტყაოსანი“ ერთად და იმავე დროს აუმაღლოდნენ ხალხის პოეტურ მოთხოვნილებასაც და მუსიკალურსაც. მერე როგორი უნდა ყოფილიყო ეს მუსიკა? ლექსითაა აზრით, უმთავრესად მესტრული. ეს, იქიდან სწავს, რომ ჩვენამდე მოაღწია აგრეთვე წოდებულმა ხალხურმა „ვეფხისტყაოსანმა“, რომელსაც უკანასკნელ დრომდე დამტკიცებულია მესტრული.

ბნ ლადაშვილს თვითონ გადაუღია ნოტები სტიქიის მელიდია. მეტად სასურველია მათეკლიტებას ახდენს ეს მელიდია. გადმოცემული ფოსტაშია მისი, და ზედ დამტკიცებულია „ვეფხისტყაოსნის“ ადგილებსა. ისმენ დიდებულ ლექსებს და თანაც მელიდია გადაყვება საღივ სა-საბურთო ადგილს, რომელსაც კაცი მარტო ტკბილ სიზარში თუ ჰახავს.

ზოგი იტყვის—რუსთაველისთვის დიდი დამტკიცება რადი მესტრულია. ზოგიერთების წარმოდგენით, რუსთაველი უმეტესად თამარ მეფის დიდი მინისტრი უნდა ყოფილიყო, ჩვენ ასეთი შეხედულება არ გვაქვია. ხალხის დიდ-ვანდელ წარმოდგენაში კაცი, თუ ლენერლზე დაბალი ადგილი უჭირავს, მაღლად არაფერია, და დიდებული რუსთაველი ხომ მინისტრი მინც უნდა ყოფილიყო, დიდი ნაზირ ვერაირი, მაგრამ შინაგანი მინისტირება მინისტრის და თვით მეფისაც რას წარმოადგენს ისტორიაში? ხშირად ამაღლება და სხვა ამაფრის. რამდენი მეფე ჰყოლია საქართველოს და მეტად რამდენი მინისტრი, დიდებული ნაზირ-ვეზირი? მერე ვისი სახელი უფროა ხალხის მესტრებისა, გარდა თამარ დედოფლისა? თითქმის არავისი. ამავე დროს თამარ დედოფალზე არა ნაკლები სახელი დარჩა შოთა რუსთაველისა. დანარჩენი უთვალავი მეფენი და ნაზირ-ვეზირნი ხალხმა დაივიწყეს მისი. ამისთანა გარემოებაში განა დიდ განსხვავება შეადგენს რუსთაველისთვის, ნაზირი იყო იგი, ვერაირი თუ მოშიარ-მესტრები? ჩვენის აზრით კი უფრო სასიკეთოა, რომ თვითმეტყველმა ხელობამ, როგორც არის მოშიარ-მესტრებობა და მეტად რა სიმამლუ-ზედაც უმეტესად იდგა იგი ოდესმე, წარმოშობა ისეთი გენიოსი, რომელმაც უკან დასტოვა მეფენიცა და მისი ნაზირ-მესტრებიცა და დამატებელი ტახტი სამუდამო დიდებისა. ვინ იყო დიდებული შექსპირი? ვიღაც პაუზა აქტორი, მერე რომ? რომელ მეფის ტახტი შეედრება მის მტკიცედ და შარავანდედით მოსილ უკვდავ ტახტს, რომელსაც თანდათან უკეთესად შეამკობს ყოველი ახალი შთამომავალი მთელის განათლებულის კეთილშობილსა!

ასე და ამ გვარად, ბნმა ლადაშვილმა თავის მეკლიტებში ახსნა წყვილიდ წარსულს ფარად. ნუ შეკრებთ, რომ თვით ლადაშვილი არ არის ლენერალი, რა გულისთქმის მართალია პატარა, მოკრძალებული და თავმდაბალი კაცი იგი, მაგრამ დიდ საქმისათვის მოუკიდია ხელი და თანაც ისე გონიერა, რომ ძალიან ბევრ ლენერალს გაუჭირდება, თქვენ ნუ მოუკვდებით ჩვენ თავს. ახალი კვალი, რომელიც გაუტარებია ჩვენს წარსულს ისტორიაში ბნ ლადაშვილს თავისი გეოგრაფიკული, დიდათ სინტერესოა მთელი ჩვენის ხალხისათვის და მის ცნობიერებისათვის. ყოველად საქიროა, რომ ეს ახალი შუი გათვალისწინოს არა თუ ჩვენმა განათლებულმა საზოგადოებამ, არამედ მთელმა ჩვენმა ხალხმა, რომელიც განუსაზღვრელ თავიანთ სიყვარულს შოთა რუსთაველს. ამ ახალ კვალს შესწავლა უნდა, გაფართოვება, განიჭება. ძნელია მხოლოდ პირველი ნაბიჯი, როცა იგი გადადებულია, მეორე და მესამე ნაბიჯი თავისთავად მოჰყვება, და ამ სახით თვით საქმე გაიჩინება.

ჩვენ დიდებულ მოსურნე ვართ, რომ ბნმა ლადაშვილმა განიჭო-განიჭოს ამის თავისი ლექსი. დეი, მომეტებულმა ნაწილმა საზოგადოებისმა გამოხატოს მისი სიტკბობა, რომელიც ჩვენ გვარგუნა ზედმა წარსულ კერას, მხოლოდ კარგი კი იქნებოდა უფრო უკეთ მოწყობის ბნ ლადაშვილს თავისი ლექსი. ამისთვის საქიროა, რომ მომდერალი იყოს კარგის

მისი მექანი და სიმღერის მკაცრად ვა-კაცი და არა უსუსური ბაღი, როგორც იმ დღეს ჰყვანდა. თანაც სასურველია, რომ ამ ვა-კაცმა, ლექსის გათვლების დიდხანს იკითხოს სიმღერით „ვეფხისტყაოსნის“ სხვა და სხვა ადგილები.

სტ. ჭრეაშვილი.

ფოთელი ქალებისადმი.

(მოწოდება.)

მოაღწია თუ არა შემოდგომამ თვალ-წინ წარმოიშვა ჩვენი ფოთელი ქალთა დაუსრულებელი უაზრო ფუსფუსი. ამ ფუსფუსის თავიდან ასაცილებლად და საქმიანობის დასაწყებად მინდა მოგმართოთ რამდენიმე სტრიქონით.

გვიდგება ახალი ხანა და საქიროა ჩვენი მოვეშვალით ფიზიკურ და ფსიქიკურ მას.

გვეყოფა ძილი! გვეყოფა უაზროთა არსებობა! ერთხელ დავეკითხოთ ჩვენს თავს: „რისთვის ვცოცხლობთ?“ საქიროა, თუ ძალია რამ მოგვებოდა მოგამართო ჩვენი ქვეყნის კულტურულ ზრდას.

ამისთვის საქიროა პირველი შევავ-შირდეთ და დავაზრდეთ ქალთა საზოგადოება, დავაზრდეთ გარდაცემის განუ-ქიზებელი და გონების ამამლებელი წყრ. უნდა საშუალება მივცეთ ჩვენს თავს სახალხოდ გამოვთქვათ ხოლმე ამა თუ იმ სავანზე ჩვენი აზრი, სიხარული იქნება თუ გულის წყრობა. ნუ ავიყოლივართ იმ ზოგიერთ მანდილოსნებს, რომელნიც მთელ სიცოცხლეს მოდის მიმატებენ ატარებენ და ცხოვრებას ზევიდან დაჰყურებენ; რომელთაც არაფრად აინტერესებთ სამშობლო ხალხის იღბა-ნი. უმჯობესია ჩვენი ხმა შევევითოთ ხალხის ხმას და მით დავგმოთ ყალბი აზრი ჩვენ შესახებ. ერთხელ და სამუდამოდ ვგარბნობინათ ყველას, რომ დედაკაცი-მოსაფლოი ცხოვრების მენახე-ვრება და არა მონა მამაკაცისა, რომ ჭივი არ წარმოადგენს თავშესაქცევ ტიქის, როგორც ეს ჰგონიათ ზოგიერთებს.

დროა მომავლისკენ მივინდეთ!

გზა უკვე გაკაფულია გარდაცემის მიხს-ქენი.

ჩვენი საქმეა მხოლოდ თანახმად ჩვენი ქვეყნის მოთხოვნილებას, ვიზრუნოთ უკეთესი მერმისისათვის.

ქართველ ქალებისთვის ჯერ არ წაუ-რთმევია დუბიტი ცხოვრებას ის ზნე-ობიერი ძალია, რომელიც შეგვიძლია გე-მოვიყენოთ ჩვენი სამშობლოს კულტურის აუჯანყებისათვის.

ლოუდშილა მეგრედიძისა.

P. S. იმედია, ვინც თანაუგრძნობს ამ წინადადებას გამოგვეგზავნება.

ლ. მ.

წერილი ლეჩხუმ-სვანე-თიდან.

გაზ. „თემის“ 141 ნომერში წავეითეთ ზეგულისხმის ფურცლიდან „გადაცემი-ლი ცნობა ლეჩხუმის მზარზე შესახებ ქირაზეხულის მოუსაგლობისა: თუმცა მკითხველებს დაავადებთ კოტა-რად-ნად სარჩო საკვებად და სათესლად, მა-გრამ მაინც საკუთარი ძალისხმევით გაუ-დებენ: მთავრობის დაუმარებლობა“. უბატრონო ეკლესიის ემშავები დაბატ-რონებანო, სწორედ ასე ეს საცოდავი ლეჩხუმ-სვანეთი. ვინ არის ენა ჩვენი ასეთი. მეოველურე, ხალხის კეთილ დღეობით გატაცებული, რომ შიმშილობის მოლოდინით ატყვებულენ ხალხს თავს დასწავის და ეუბნება: მართალია სარჩო საკვები და სათესლე ყველა დაბატ-რონებანო, მაგრამ მაინც გაუძლებს საუთნო არი ძალ-ღონით, დახმარება არავისთან არის საქირო? მაშ რა გულისხმის საშუალებას გულისხმობენ ჩვენი კეთილ მზრუნველნი რომ ხალხმა შიმშილობის თავი დააღწიოს, დაუმარებლად სხვისა?!

მაშინ როდესაც დიდი და პატარა იმას გაიბახის, რომ ასეთი დღეობა წელიწადი ჯერ არ მოგსწრებიათო. იქ, სადაც სიმინდი მოდიოდა; ეხლა შეიღ ძარს არ აღემატება—ისიც ნახევრად უფარგისია იქ, სადაც 15 ფუთი ბურის მარცვლი მოდიოდა, წელს ათი ძვირს მოვიდა. იქ სადაც 4 ჩარჯლი ყურძენი მოდიოდა ეხლა 2 ძლივს მოდის. ლობიო ხომ სრულებით მოიხრა, ეს ერთად ერთი მუშაკის ლუქის მოუწყნარო გამაგებ-რებლები.

განა შეიძლება სთქვას გონიერმა ადამიანმა, რომ ყველა ამ დანაკლისს ხალხს სხვისად დაუმარებლად გაუშუადღეს?!

მერე ისეთი გზის და კულტურის მოწყე-ტილი კუთხე როგორც არის ლეჩხუმ-

სვანეთი! მაგრამ ლეჩხუმ-სვანეთისთვის განა არსებობს ისეთი კაცობრივად პიროვნება, თუ დაწესებულება, რომ მისი სატყუარი გაიგოს, იგრძნოს, და წა-მალი მოუწახლოს?

ლეჩხუმზე უარეს მდგომარებაში სვანეთია, რადგან სვან კარგ და რკ-ელ მოსავლობაზედაც, იშვიათი შემთხ-ვევით იმდენი ნაშუაგარი მოუვიდეს, რომ წლის სარჩოთაც ეყოს! და წინანდელი ვალად აღებული ხორბალიც გაისტუროს და წელს ხომ მთლად სასოწარკვეთილე-ბაში არიან, რომ ლეჩხუმში წინანდელ-ურად ვეღარ გაუწვიდის ხელს. ლეჩხუმში თუ კარგი მოსავლია, სვანიც წელგამა-რებულია, რადგან საშუალება ეძლევა ზოგი სიხლოვით, ზოგი ნაცნობობით და ნდობით. წელს ეს იმედი დაჰკარგეს და მით უფრო ძნელი წარმოსადგენია მათთვის ახალი მომავალი. ყველა ამ გა-დაუქარბებელ ცნობებიდან მკითხველი ადვილად დაინახავს თუ რასიმკაცრით და შეუბრალებლობით ერეკება ლეჩხუმ-სვანეთის მკვიდრი შიმშილობა მწარე განც-დისკენ, როგორც ბუნება, აგრეთვე ჩვენი დაუპატიებლად მოღვნილი ეშაყებ...

ლაჯანელი ბანოვანი.

ქართული თეატრი.

„ლადირინტი“

წლებადღეობს ნათარგმნი პიესები ერთი ერთმანეთზე უარესი გამოდგენ. მსმენე-ლში არც ერთ მათგანს არ გამოუწვევია ნამდვილი ინტერესი. ყველა დაღმებული პიესების ნაღვი განგებ შექმნილი დრამა არის. მათში არ იხატება ყოველდღიური ცხოვრების სინამდვილე. „ლადირინტი“ კი გარდა აღნიშნული ნაკლის მოწყ-ვენას და პესიმისა ჰგერის მსმენელს. იგი ტიპური რუსული პიესაა, რუსული უფრო კეთილი. პიესის გარჩევის არ შეუძლებელი, რადგან სინტერესის არაა წარმოადგენს. გიტყვით მხოლოდ აღი-სრულებლზე. რამდენიმე წლის შემდეგ, ამ საღამოს პირველად ენახეთ ქანი ჩე-იძისა და სიამოვნებით უნდა აღენიშნოთ, რომ მისიხიმი კიდევ უფრო გაჭრებინ-ლა ისე, რომ ძალიან ნებიერი კრიტი-კოსიც კი ვერავითარ ნაკლს ვერ მოუ-ძებნის. მისიხიმი თამაში გიტაცებთ და ღრმად გაგზნობინებთ ნაწას, გაგონი-ლს. იგი განსაკუთრებულის ხელოვნე-ბით გადმოცემთ ქალის სინაზს და სა-ესებით გიშლით თვალწინ დასურათებ-ულ ტიპის სურსის ყველა კუნძულს. მსა-ხიობი უმწვერვალეს ხელოვნებადის ადის, როდესაც ქალის ტრავმას გადმოცემთ. ასეთ თამაშ ძვირად თუ იხილავს ჩვენი მსმენელი. ბნ ი. ზარდაშვილი ბო-რისის როლს ასრულებდა. გარეგნულად მსახიობი გვიჩინა იყო. კილოს გადმო-ცემას კი აკლდა ისილიზმი, რომელიც როლის უმთავრეს მომენტს შეადგენს, მის თამაშს აკლდა აგრეთვე განცდილი კეთილი, იგი მხოლოდ გარეგნულად იყო გადმოცემული. ბნ ე. გუნია პირნათ-ლად გამოვიდა თავისი მოვალეობიდან, საქირო იყო მხოლოდ მეტი სიძარბის-ლე ხელების მოძრაობაში. ქან პიერეტს ერთი უდიდესი ნაკლი სჭირს: რაც უნ-და ბეჭდით შეგარულია როლი, იგი სცენას ვერ ეწყობა და სცენა კიდევ მას ერთმანეთს არ უხდებიან...

პიესა გემოვნებით იყო დადგმული.

გ. ახარხაძე.

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

ლ. ბ.

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

ლ. ბ.

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

„სვანეთში თუ თითო იარაღი მეტი მო-უვრება ხელ მეტი ხორბალი, ხალხში შე-დგენი სარგებელი აქვდება: ვინ იქნება სხ-ხე, ვინ იქნება ში, მაინც ახლობაზე თან ბა-ნახე, რა ბათმანი სარგებელი უნდა მოუტანო, პური იქნება პური, სიმინდი იქნება სიმინდი და სხე. ამგვარმა სესმა სვანეთი მთლად გაა-დატაცა.“

წერილი ასტარიდან.

სწორედ ძნელია გ მოხატვა იმ ადრე-ცებისა, რომელიც გამოიწვია ჩემი ას-ტარის მომზარებელ საზოგადოების საქ-მეთა წარმომადგენელმა, როგორც მივედი ას-ტარაში, გვეცანი ბ. ანდრო გოლიაძეს, რომელმაც გადამიშალა თვალწინ მთელი აშანავლობის მსვლელობა და ანგარიშები. დიდი შრომისათვის არის არა ნაკლები 100 მ. უკვე დღეებში კი მეტი 400-500 მან. გახსნის დროს აშანავლობის ჰქონდა 400 მანეთი. შეგნებულმა პირებმა შემა-ქმნეს ისეთი წარმოდგენა, რომ დღეს მშე-ნიერი პირობა არის გამოკვეთილი. აშ-ანავლობის დრო არა აქვს. როგორც აშ-ანსნა ბ. გოლიაძემ აშანავლობის დაარსე-ბის აზრი აღიძრა იმით, რომ ადგილობრივ ჩარჩებში წყალმობი ყვე-ლაფერი ძლიერ ძვირად ფასობდა. აშა-ნავლობაში თავი მოიყარეს როგორც ქა-რთველებმა, ისე ადგილობრივმა მცხო-ვრებლებმა ასე შეთანხმებით დაარსდა ეს აშანავლობა. ახლა სწინა ტანისამოსის განყოფილებასაც.

ასე აქაურმა ქართველებმა პრაქტიკულად მოაკლეს ხელი საქმეს და გაუწიეს ანგა-რიში მცხოვრებლების მოთხოვნილებას. არავითარი კასირი არა ჰყავს აშანა-ვლობას, არავითარი ზედ-მეტი ნოჭარი არ არის. მხოლოდ ერთი ნოჭარი აწარმო-ებს მთელ ვაჭრობას. ჰყავს ერთი შეგი-რდი. ნოჭარს აქვს დანიშნული თვეში 5 მან. შეიკრეს კი 8 მან. ღუწის ქა-რა კი 40 მანეთია. აი ყველა ის ხარჯი, რომელიც აწევს საზოგადოებას. ამიტომ დიდი მიგებაც რჩება. ვისურვებთ ყო-ველ მომზარებელ საზოგადოებას წე-ვედროს საქმე ისე, როგორც ასტარის საზოგადოებას წაუყვანია. უნებლიედ მა-სენდება ქუთაისის მომზარებელ საზო-გადოების „პროგრესის“ სავალალო მდ-გომარეობა, სადაც იმდენი ფული იყო, და დღეს კი ნახატიც არა სწავს. ეს მო-ხდა წევრთა შეუგნებლობის გამო. საქიროა წევრებმა მეტი ძნელობა და შეგნება გა-მოიჩინონ ხოლმე საზოგადოებ.

გარდამოგვწილი.

საქართველოს ამბები.

საქარის საზოგადოება (შორაპის მა-ზრა). წლებადღეობს გავლენაზე ზეგნულმა პირწმინდად ხელცარიელი დასტოვა ამ საზოგადოების გლეხები; მათი ერთად-ერთი წყარო ცხოვრებისა სიმინდი და ვენახები გახდა—გლეხობა იძულებულია იყლოს სიმინდი მთელი წლის განმავ-ლობაში. ასეთ დროს ხალხი თავისას მა-ინც არ იშლის და ისეთ ზნე-ჩვეულებას ემსახურება, რომელიც მისთვის უსარგ-ბლოა; როგორც მაგალ. ტირილი და დღეობა. მოუკვდება ვინმე თუ არა, გლეხი უკანასკნელ პერანგს ჰყიდის, აუარებელ ხალხს ჰპატიჟებს და ტირილს ჰპირათ.

სხვათა შორის, აქ დღესასწაულებად იგორება „სამაღლი“ და სხ...; ამ დროს ისეთ ქოხს ვერა ნახავთ, რომ პარი-პარალოს ხმა არ ისმოდა. წელსაც ჩვენ საზოგადოებას აუარებელი ხალხი მოაწყვდა, გაიმართა ქვემო; მხოლოდ ქე-იფის შემდეგ კი-ნახალხების ტირილი.

აქეთ ქუდ-ბაცოკობა იჩინა თავი; იპარავენ შინაურ საქონელს, ნივთებს და სხ... საქიროა ამ მოვლენას ყურად-ღება მიექცეს ვისგანაც ჯერ არს.

წელს აქეთ ავადმყოფებიც ბევრია, ზოგს ხელი სტყვია, ზოგს თავი, უფრო და სხ...; მაგრამ ვინაა კაცი მშველ-ლი?

ა. გ.

რედაქტორ-გამომცემელი

გრიგოლ დიხაშიძე.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა .

გვერდის-ტეკონის დაბეჭდვა.

მიადება ჰალის მოწერა „ვეფხისტყაოსნის“ წიგნი იქნება მე-21-თე გამოცემა იუ-სტინე სპეციალის რედაქტორბათი. წიგნს, წინასიტყვაობის სხით, თავში დაერთვის ვერ-გეო გამოცემა და ბოლოში ვერაფერე ლექსიანი ტექსტი შეეგრძნობს იქნება საუკე-თისა სელ-საწერებზე. წიგნი იბეჭდება ორ ნაწილად: 1) ჩვეულებრივ ქაღალდზე უფრო და ფერება 1 მან. და 2) გვირგვინ ქაღალდზე ძვირფასი უფრო—2 მანეთი.

გვირგვინი იქნება 10 კვირტისა გაჟიდას, მას ერთი წიგნი კარგს ქაღალდზე ძვირფასი უფრო, სწორედ მაგრამეფა.

იმ წესს შეუდგენს და გვირგვინი, ვინც მოისურვებს და 10-ზე მეტს გაასაღებს, მიეცემა მანათლე 15 კან.

სხვის მოწერა გარეგნულად 25 ოქტომბრამდე, წიგნები დაურთავს ატერებს ხელის მოწერალებისთვის დას რეგულად 1 იანვრამდე.

სხვის მოწერის შეწყვეტის შემდეგ თუ გადარჩა წიგნები, მ ნათანას მიემატება ათა-შეიდა და ორი მანეთისა ერთი მანეთი.

სხვის მოწერა მიადება: თბილისში წ. კ. გამაგრეგებულ საზოგადოებაში, ქუთაისში თ. მთავრ შვალის და ძმ. ოგუშაძის წიგნის მაღაზიებში და ის. კვანდარძის კანტორა იმერეთში—მა და აგრეთვე ბათუმში, ბაქოში, ფოთში წიგნის მაღაზიებში. ფული და კო-რესპონდენტები მისაგებას ამასწავლის „მწიგნობრების ქვეყანას“ შემდეგი მისამარ-თით: Тифлисъ Кабгеровская д. № 29 Ю. И. Абуладзе.

გამქტორ-გამომცემელი სტამბა „სიონიანის“. შალთაფის კუბიქი.

На курсахъ коммерческихъ знаній Т. М. Фиделья учать по новѣйшій
Француз., Нѣмец. и Англійск.
языкамъ свободно читать и говорить въ теченіе короткаго времени, путемъ теоретическихъ и практическихъ знаній. Подробныя свѣдѣнія и пріемъ въ канцелярію курсовъ отъ 10—12 и стѣ 4—7 ч. Махайловскій просп., № 24. Телефонъ № 976.
5—1

სტამბა „სიონიანის“
ღებულობს ყოველ გვარ სასტამბო საქმეს. ქართულ, რუსულ და ფრანგულ ენებზე ასრულებს საქმეს სუფთად, სწრაფად და გა-საოცრად იაფად.
სტამბა მოთავსებულია მაღათაფის კუბიქულზე მუსიანსკის შენობაში.

სავაჭრო სკოლა (უფლებიანი)
საბუჯგალტრო კურსები
ივანე ზაქარაძის-მ. ტერ-სტაფანოვისა
მისაღები დრო: დილით 8 საათიდან—2 საათამდე. 1 თემანიშვილის ქუჩა საქ. ს. № 13, საღამოს 5 საათიდან—8 საათამდე კურსებზე მინილის პრ. ს. № 53. სა-ქიროა კომერციულ ანგარიშის მასწავლებელი.

„თემის“ რედაქციის გამოცემა.
ს. აბაშელის ლექსთა კრებული
„მზის სიცილი“
ავტორის სურათი და ბ. ივანე ზაქარაძის წერილით.
ფასი 50 კპა.
ვინც გამოიწერს ფას-დადებით არა ნაკლებ 10 ცალსა, მას დაეთმობა 25 %, საკომისიო—20 %.
მისამართი: გაზ. „თემის“ კანტორა.